

Bestyrelsens beretning / Generalforsamlingen 2018

På bestyrelsens vegne vil jeg gerne byde velkommen til Danske skønlitterære Forfatters 28.

Generalforsamling.

Inden jeg helt rigtigt tager fat på bestyrelsens beretning vil jeg som formand at takke bestyrelsen, som har leveret en stor og dejligt engageret indsats til møder, i udvalg og til arrangementer, og det gælder også – og ikke mindst – dem der har måttet rejse en halv dag fra de mørkere dele af det der så smukt hedder Udkantsdanmark for at nå frem. Dejligt at flere, der er på valg, genopstiller, men også stor tak til det afgående medlem, Kevin Hasselstrøm Larsen, der efter mange års indsats har besluttet sig for at lade stafetten gå videre. Bestyrelsen kommer til at savne dit konstruktive engagement og lune, Kevin. Og på forhånd stor tak til dem, der har meldt deres kandidatur til den kommende bestyrelse.

Selv har jeg valgt at meddele bestyrelsen, at jeg trækker mig som formand. Jeg har været formand i to omgange. Første gang i tre år – og her i anden omgang i fire år. Foreningen har ikke tradition for at have formænd, der sidder på posten i årtier – alle har også haft et forfatterskab, der skulle passes. Tak for tilliden og opbakningen. Det har gjort arbejdet, som nogen gange kan være det, man i managementsprog kalder "udfordrende", lettere. Og stor tak til vores sekretær Peter H. Olesen og til vores projektmedarbejder Sissel Bergfjord – det har været en fornøjelse! Også selvom Peter og jeg ikke er nået helt til enighed om Dylans Nobel-kvaliteter endnu.

Nu til den egentlige bestyrelses-beretning:

Medlemstallet har i mange år været så stabilt, som det kunne være. Det er det ikke mere. Men gudskelov på den gode måde. For vi har fået hele 23 nye medlemmer siden sidste generalforsamling – 11 i 2017 og 12 siden nytår. Og har samtidig haft få udmeldelser – fem. En sådan fremgang er naturligvis meget glædelig. En glæde vores konkurrent – hvis rygter taler sandt – vist ikke har haft. Men vi har jo også den fordel at vi ikke skal forholde os til grupper med meget ofte væsensforskellige vilkår og modstridende interesser. Professionelt arbejdende skønlitterære forfattere skal naturligvis være medlem hos os. Og det har mange opdaget – måske også fordi vi har fået et nyt "rekrutterings- og profileringsudvalg", som det så smukt hedder, og som har givet den ekstra turbo i år. Tak til Peter-Clement Woetmann, Peder Frederik Jensen og Kristian Bang Foss. Men mere vil have mere. Og selvfølgelig vil vi gerne være endnu flere, som opfylder medlemskravene. Opfordr gerne jeres forfatterkolleger til at melde sig ind! Det er vigtigere end nogensinde!

Den kulturpolitiske situation er på den ene side meget lidt munter. Mette Bock fra Liberal Alliance er kulturminister af navn - men Alex Ahrendtsen fra Dansk Folkeparti er det af gavn. Og han er begyndt at vise tænder – forudsigeligt nok af den gammelkendte rindalistiske slags. Så det er tider, hvor status quo eller den årlige kørsel med grønthøsteren næsten kan opleves som en slags sejr, hvis et område opnår at nøjes bare med det.

Ind til for få måneder siden har Statens Kunstfond kunnet nøjes med 2%'s grønthøsterbeskæringer, hvad der var slemt nok i sig selv, når nu den forarmede kunstfond har skreget på at få tilført midler i, ja årtier. Men så fik dukkefører Ahrendtsen gennemført den idé at oprette to regionale kunstfonde, én for Jylland og én for Øerne. Og det var naturligvis slet ikke nok for Alex A. Nej nu vil han nedlægge Statens Kunstfond og oprette seks regionale istedet, én for hver region. Og helt sløjfe arbejdslegater.

Dén vision har ministeren heldigvis ikke bakket op, men hun vil opfordre til at forligskredsen giver sig til at kigge på Statens Kunstfond igen. Og dét lover desværre ikke godt. Meget kunne forbedres set med forfatterøjne, men så skal politikerne hoste op med flere penge, og det er der desværre næppe tale om.

Selvfølgelig har vi kæmpet. Vi har deltaget i paneldebatter til Kulturmødet på Mors, på Christiansborg, hos biblioteksforeningen, hos akademikerorganisationen UBVA, i kulturministeriet, i Slots- og Kulturstyrelsen og maillet på egne vegne eller sammen med andre organisationer. Vi har haft foretræde for kulturministeren og meget andet. Nogle ting er lykkedes at afværge, fx fusionen af de kunstneriske uddannelser, men generelt er det en vanskelig periode for bevillinger til kultur. Fordi retningen udstikkes af Alex Ahrendtsen – og rigtigt af finansministeriet og regnedrengene i den kære Moderniseringsstyrelse.

På den anden side er der også visse tegn på at mildere vinde kan være på vej – på lidt længere sigt. Det at et relativt uortodokst parti som Alternativet er kommet til – og har et åbenlyst positivt blik på kunst og kultur som sådan (og ikke blev straffet for det af vælgerne), synes at få rystet posen lidt og at have fået venstrefløjen til at vågne i hvert fald en smule op. Fx har Enhedslisten oprustet kulturpolitisk – og er blevet mere offensive. Desuden har man kunnet notere sig, at en SF-kommunalpolitiker i København, Marie Frej, som netop markerede sig med sin kraftige interesse for kunst og kultur, blev valgt – og vandt over højere placerede kandidater. Og på den anden fløj – hos de konservative – markerer en folketingskandidat som Pernille Weiss sig med et meget tydeligt kulturengagement og modstand mod nedskæringer. Og ser man udenlands er der fx i Norge nye ting at lade sig inspirere af, nemlig at lade arbejdslegaterne følge gennemsnitsindkomsten og være reelt hel- eller halvårige. Præcis som Danske skønlitterære Forfattere i årevis har foreslået danske politikere.

Forlæggerforeningen Danske Forlag er netop kommet med deres årsrapport over salget af bøger i Danmark. Her vil man se at der er en lille stigning i omsætningen og at det især er skønlitteratur og faglitteratur, der er gået frem – mens undervisnings- og især børnebøger er gået tilbage. Den trykte bog holder stort set sin omsætning – og e-bøgerne går lidt frem og især lydbogsformatet, som synes at have vundet nye “læsere”.

Det er ikke tal, der får os til i fælles flok at grine hele vejen til banken, meget langt fra, men det er faktisk opløftende tal i disse år, hvor fx den brede roman har fået konkurrence fra den store mængde af tv-serier, der kan hentes i diverse abonnementer til ens tv eller tablet eller mobil. Og der forestår selvfølgelig et arbejde med at sikre, at vores kontrakter får et rimeligt løft på det digitale område, således at forlæggere og diverse distributører ikke bare løber med hele fortjenesten.

I den forbindelse skal det også nævnes at det er glædeligt, at der er kommet en aftale i stand mellem Gyldendal-gruppen m.fl. og eReolen. Kulturminister Mette Bock havde givet parterne et år til at finde en løsning. Hvis ikke kunne det ende med et lovindgreb, som ville ende med at sidestille e-bøger med trykte bøger og et lovpåbud om at enhver ebog skal gøres til genstand for offentligt udlån. Noget som selvsagt vil underminere et privat e-bogsmarked fuldstændigt. Hvilket ikke er vores interesse som forfattere.

På biblioteksområdet har vi via Forfatterernes Forvaltningsselskab foreslået landets biblioteker at indgå aftaler om offentlig fremførelse af værker på biblioteker – en aftale svarende til Kodas aftaler på musikområdet. Det som er vores fokus er ikke så meget forfatteres egne fremførelser af værker, men det omsiggribende fænomen at fx skuespillere eller formidlende bibliotekarer læser en forfatters (eller oversætters) værk op. Det er et område, hvor der sker klare ophavsretskrænkelser og hvor der enten skal indgås aftaler fra arrangement til arrangement eller indgås generelle aftaler, som dem vi via Forfatterernes Forvaltningsselskab har foreslået bibliotekerne. Vi udsendte en folder med opfordring til at indgå aftaler. Enkelte viste hurtigt interesse, men desværre kom projektet i strid modvind. Biblioteksverdenen og styrelse påstod urigtigt, at der ikke var behov for aftaler og projektet måtte tage tælling. Nu er embedsværk og biblioteksverden ved at komme på nye tanker – og en forhåbentlig frugtbar dialog er nu i gang. Vi håber at kunne lave aftaler. Til en start er det vigtigt at få indgået disse aftaler og få en god stabil rapportering, der kan munde ud i lidt udbetalinger på et område, der vokser.

Forfatternes Forvaltningsselskab skal ligeledes fremover stå for fordelingen af pengene fra de forskellige arkivmidler oa., som vi har modtaget i fælleskab med Dansk Forfatterforening og som de har stået for fordelingen af hidtil. Sammen med akademikerorganisationen UBVA har vi valgt at lade fordelingen ske herfra, dels for at opnå samdriftsfordel, men også som investering i det potentiale, der ligger i Forfatternes Forvaltningsselskab.

Det er også planen at fusionere foreningen Radiokassen ind i Forfatternes Forvaltningsselskab – noget jeg er sikker på Peter vil se frem til. Ansvar for Radiokassen har hidtil skiftet mellem Dansk Forfatterforening og Danske skønlitterære Forfattere hvert andet år. Og det har været noget bøvl rent praktisk.

Udbetalingerne fra Radiokassen er stadig uhyggeligt pauvre. Den eneste lille fordel der er ved det er, at den malabariske nedskæring af DR's budget, som synes at blive resultatet af den kommende medieaftale, og hvor hundredevis af millioner forsvinder fra det danske mediemiljø, næppe kommer til at berøre Radiokassen. Vi kan håbe at den efterfølgende public service-aftale med DR vil understrege vigtigheden af at formidle dansk litteratur. Og at kravene i den kommende public service-pulje vil inkludere litteratur. Det skal Danske skønlitterære Forfattere selvfølgelig arbejde endnu mere intenst for i det kommende.

En positiv bevægelse er allerede i gang i DR. Man kan måske diskutere valgene af værter – Mick Øgendahl som vært for en klassiker-serie, der snart har premiere, lyder jo ikke voldsomt lovende, men det at litteratur nu kommer ind på hovedkanalen og at der bruges nogle midler på at lave det, er i sig selv lidt et fremskridt.

Og til årets begivenheder:

Kurser i 2017 (efter generalforsamlingen 2017): 'Skat og økonomi' - ved foreningens revisor Henrik Ladewig. Nærmest en klassiker blandt kurserne og et kursus som helt sikkert vil komme på programmet igen!

'Metrik' - fint og ganske velbesøgt kursus ved professor fra Aarhus Universitet Dan Ringgaard.

'Ny finsk poesi' - en aften i Literaturhaus på Nørrebro med de tre fremtrædende yngre digtere Tomi Kontio, Katariina Vourinen og Olli Heikkonen - samt lektor fra KUA Gitte Svanov. Finnerne læste deres digte op på finsk - og tre af vores medlemmer, forfatterne Sissel Bergfjord, Sternberg og Peter H. Olesen læste danske oversættelser af digtene op. Det var et meget vellykket og velbesøgt arrangement. Udover at være støttet af Statens Kunstfond havde arrangementet fået økonomisk støtte af Finlands Generalkonsul i Danmark. Vore finske kolleger besøgte også Forfatterskolen og tilbragte i alt fire dage i København. Tak til projektmedarbejder Sissel Bergfjord som fik ideen til arrangementet, hentede finnerne i lufthavnen, lavede middag til dem og i det hele taget tog hånd om vores gæster under deres besøg.

'Skønlitterært seminar i Rom' – i begyndelsen af oktober tog 10 forfattere af sted i fem dage.

Tak især til italiensktalende Eva Botofte, der var chefturleder med formanden som undersåt. Vi var bl.a. på på Det danske Akademi i Borgheseparken, hvor den danske stipendiat, Anna Wegener viste rundt, så havde vi et oplæsningsarrangement på Det skandinaviske Hus i Trastevere og vi besøgte oversætteren fra dansk til italiensk, Bruno Berni, som fortalte om sit arbejde med at formidle dansk litteratur til en italiensk offentlighed.

- Og kurser i 2018: 'At opbygge en karakter' ved forfatter og dramatiker Erik Kock. Det er anden gang dette kursus - som tager udgangspunkt i film og filmmanuskripter - bliver afholdt.

'Din pension' - om forskellige pensionsmuligheder for forfatter ved uafhængig finansrådgiver Brian Mikael Rasmussen.

Kurserne er som altid finansieret af midler søgt hos Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Litteratur.

Senere i år følger kurser om de sociale medier samt et kursus om digitale skriveredskaber – samt om filmmanuskript-pitch.

Repræsentanter:

Vores medlem, forfatter og dramatiker Bo hr. Hansen er pr. 1/1 - 2018 indtrådt i Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Litteratur. Tak til Kristina Stoltz for indsatsen de seneste fire år!

Bestyrelsesmedlem, forfatter Erik Kock er indtrådt i Hald Hovedgaards bestyrelse. Tak til Thøger Jensen for indsatsen de foregående år.

- Og nye medlemmer af Autorkonto-udvalget er Anders Abildgaard for lyrikerne og Sidsel Falsig Pedersen for prosaisterne.

Dy Plambeck er vores nye repræsentant i DFFs Legatudvalg med Jakob Melander som suppleant.

Peter Adolphsen sidder i Dansk Sprognævns repræsentantskab og skal derfor fremover rejse til Bogense.

I repræsentantskabet for Det Danske Kulturinstitut har forfatter Anette Lindegaard siddet nogle år. Hun har ønsket at stoppe og vi takker hende for indsatsen! Hun afløses af Charlotte Inuk fra bestyrelsen, hun sidder også i Klitgårdens legatudvalg.

En stor tak til alle for jeres indsats!

- og endelig sidder undertegnede i Statens Kunstfonds repræsentantskab, i Copydan Tekst & Nodes og Dansk Kunstnerråds bestyrelse, i Biblioteksafgiftsnævnet og i Blixenprisforeningen og i Forfatternes Forvaltningsselskab, begge disse steder er jeg næstformand

Debutanternes dag blev afholdt 20. oktober med deltagelse af knap 20 debutanter, hvoraf flere allerede inden arrangementet havde meldt sig ind hos os! Fem af debutanterne læste op af deres debutbøger - og vores medlem, forfatteren Dennis Gade Kofod fortalte ærligt og veloplagt om at debutere og ikke mindst dagligdagen som forfatter. Der var ikke så mange medlemmer mødt frem – det er lidt ærgerligt, for det er lagt an som et festligt arrangement – og nu jo også med uddeling af vores pris Den svære Toer. Tag hinanden ved hånden til efteråret og mød de nye stemmer og hinanden.

Den litterære Institutions årsmøde – DLI uss - på Hald Hovedgaard, hvor forfatter Kevin Hasselstrøm Larsen deltog på bestyrelsens vegne.

Julemiddagen foregik sidste lørdag i november på Restaurant Bjørnekældereren på Frederiksberg Allé. Omkring 25 medlemmer deltog. Peter H. Olesen, der havde arrangeret det hele, måtte desværre melde afbud pga. heftig influenza, men det gik da fint alligevel med fine oplæsninger ved Peter Laugesen og Ulrikka Gernes . Og i år vandt Pia Tafdrup undtagelsesvist ikke mandelgaven. Det gjorde Lotte Inuk.

Og projekter og aktiviteter finansieret af De ufordelbare midler fra Copydan Tekst & Node: I 2017 modtog vi i alt 1.607.133 kr. af diverse ufordelbare ophavsretsmidler fra Copydan Tekst & Node - og de er blevet brugt til: Forfatternes Opmuntringslegat blev i 2017 uddelt to gange, dels i foråret, dels sidst på året. I alt 1.000.000 kr. blev fordelt blandt 70 forfattere.

Og vil i år også blive uddelt to gange. Forårsuddelingen er netop blevet slået op – med ansøgningsfrist d. 13. maj - og igen en gang i det sene efterår vil det være muligt at søge dette sociale legat - med udbetaling i julemåneden.

Vores nyindstiftede litteraturpris, Den svære Toer, blev som nævnt uddelt i forbindelse med Debutanternes dag. Juryen som denne første gang bestod af Anne-Mette Riis Rasmussen og Dennis Gade Kofod fra foreningen samt forfatteren Lone Aburas (som i parentes bemærket har udgivet en roman med titlen 'Den svære Toer') tildelte prisen til Caroline Albertine Minor for novellesamlingen 'Velsignelser'. Foruden en pristale af Anne-Mette, en buket blomster og en bogbinder-indbundet notesbog med prismodtagerens navn indgraveret,

modtog Caroline 50.000 kr. finansieret - igen - af de ufordelbare ophavsretsmidler, vi modtager via Copydan Tekst og Node.

Og i forlængelse af generalforsamlingen her skal vi for første gang uddele Danske skønlitterære Forfatteres Hæderspris på hele 100.000 kr. – hensigten med denne pris er at hædre en af de mange fine skønlitterære forfattere, som burde nyde større anerkendelse, end de hidtil har opnået. Feltet er stort – og nomineringerne har været mange. I juryen sidder Ida Jessen, Sven Holm og Janus Kodal, vi vil glæde os til at se hvem, de har udvalgt, som den første i en forhåbentlig lang række af modtagere af denne kollega-pris. Det bliver fejret med taler og lidt bobler i glassene om lidt.

Hjemmesidepuljen kører stadig, ligesom vi stadig tilbyder skrivepladser for skønlitterære forfattere i foreningens lokale. Skrivepladserne har været benyttet det meste af perioden. Siden sidste generalforsamling har syv forfattere fået tildelt en plads ved et af de to skriveborde reserveret denne ordning.

En ny arrangementsrække, Forfatterens Litteraturhistorie, begyndte i efteråret. Første aften var med Kirsten Thorup som om Marcel Proust og 'På sporet af den tabte tid' og siden fulgte aftener med Olga Ravn om Tove Ditlevsen og Maja Lucas om Kjell Askildsen. Peter Laugesen talte og læste i januar op om Sylvia Plath og Ted Hughes og senere her i april vil Jonas T. Bengtsson fortælle om Agota Kristof. Disse velbesøgte arrangementer fortsætter til efteråret.

Forfatterportrætvideoer - anden omgang. Kulturjournalist Ole Blegvad og filminstruktør og -fotograf Emil Falke lavede korte forfatterportrætter af 10 forfattere. Videoportrætter som de pågældende forfattere kan bruge på deres respektive hjemmesider og på YouTube.

Og den nyoprettede ordning De skønlitteræres Kursuspulje: Seks forfattere har indtil videre modtaget støtte herfra.

I 2018 forventer vi til efteråret at modtage i omegnen af 1.000.000 kr. af disse ufordelbare midler fra Copydan.

Planen er at uddele biblioteksprisen Årets Bogsamling igen til efteråret. Det vil så være anden gang denne pris bliver uddelt. Årets Bogsamling 2016, der blev uddelt i januar 2017, gik til biblioteket på Kulturværftet i Helsingør. Denne pris afstedkom ikke den store opmærksomhed i dagspressen, men fik stor opmærksomhed i bibliotekarkredse – og har, håber vi, været medvirkende det fokusskifte, der synes at være på vej. Nu kan også toneangivende bibliotekschefer tages i at tale positivt om fysiske bogsamlinger og litterær kvalitet. Der er selvfølgelig lang vej endnu, men det gode bibliotek, som ikke kun består hoppeborge, er ikke længere dømt helt ude på bibliotekscheffgangene.

Principielle juridiske sager: Vi har kørt en helt uforholdsmæssigt langtrukket sag mod et meget genstridigt forlag, som havde foretaget forkert royaltyberegning, og i det hele taget haft råd i beregningsgrundlaget. Den nåede en tilfredsstillende løsning for den pågældende forfatter – i form af et forlig. Sagen var stærkt principiel, men kunne nemt have taget endnu et år eller to i retssystemet.

Blixenfesten: De to forfatterforeninger har også her fjerde år besluttet at overdrage væsentlige dele af det store praktiske arbejde til Christian Have Kommunikation, som også står for andre priskejser. Det har lettet arbejdsbyrden – og Christian Have har skaffet en hovedsponsor, som også giver den store pris. Festen, som forløb fint tredje år i 2017, har haft et noget mere tøvende billetsalg i år. Er det nyhedens interesse, der er væk, eller tages den nu som en selvfølge? Vi ved det ikke, men i år har vi skiftet fra Diamanten til Folketeatret, som har nogle helt igennem glimrende lokaler til den store litteraturfest. Køb endelig en billet og kom og fest. Stor tak til dem, der gør et stort arbejde i juryerne!

Bestyrelsen har også oprettet en Akutpulje, som finansierer debat-arrangementer o. lign. Denne pulje er dog endnu ikke blevet benyttet.

Bestyrelsen har med virkning fra 1. april bevilliget en mindre forhøjelse til formanden, således at lønnen stadig følger højeste dagpengesats.

Og endelig: Efter en efterlysning i Nyhedsbrevet har foreningen fået sofa, lænestol og ikke mindst skrivebord og -stol i langtidsdeponering. venligt udlånt af vores medlem, digteren Merete Torp! Og skrivebordet og stolen har oprindeligt tilhørt hendes farfar, som også var digter! Så det passer fint ved siden af H.C. Branners skrivebord, som Ditte Steensballe har lånt os.

På bestyrelsens vegne
Jan Thielke, formand